

given tilstand og derved udgøre en hindring for f.eks. den videnskabelige udvikling, snarere end det siger noget om gennemførligheden af et ønske om regulering. Hensynet til forskningsfriheden fremføres ofte med stor patos i denne sammenhæng, som om der var tale om en nyskabt menneskerettighed. Dette hensyn giver meget ringe vejledning og kan på ingen måde bære en modstand mod generel regulering. En jurist må derfor ofte naturligt blive mistænksom, når en gruppe af professionelle, det være sig læger eller advokater, med så megen energi afviser, at netop deres område skal udsættes for »udefra kommende« reguleringsforsøg.

I rapporten berøres spørgsmålet om fosterets arveret. Man konkluderer, at fosteret ikke skal have adgang til at arve de oprindelige biologiske »forældre« – en løsning, som forekommer rimelig. Mere kontroversielt tager komiteens forslag om kontrol og opbygning af registre sig ud. Den kontrol, der tænkes på, er en række »licensing bodies«, som skal udstede og påse overholdelsen af bl.a. tilladelser til forsøg med fostre inden for 14-dages grænsen. Enhver kan forestille sig de uoverstigelige praktiske problemer, et sådant organ vil få som led i sin kontrolvirksomhed – det nærmer sig det utopiske, især når man tager hensyn til, at mange forskere naturligt vil føle sig tiltrukket af muligheden for at udføre forsøg med fostre, som har overskredet den mere eller mindre arbitrære tidsgrænse. Og hvorledes vil offentlighedens reaktion tage sig ud, hvis en forsker blev nobelpristager på forsøg udført på f.eks. et 30 dage gammelt foster?

Ganske kritikløst foreslår komiteen, at der skal etableres registre over donorers arvemasse m.v. Ud fra en »ren« naturvidenskabelig synsvinkel må sådanne registre anses for optimale: de kan bruges til nøjagtige opgørelser og præventive foranstaltninger og vil ofte indebære en samfundsøkonomisk gevinst. Som sådanne er de legitime. Fra en juridisk synsvinkel træder de betydelige misbrugsmuligheder prægnant frem, både i relation til det eksisterende individ og i henseende til dette individs muligheder for at få egne børn efter eget valg. Ingen kan tillade sig at ignorere de bastante misbrugsmuligheder.

Det isoleret set måske mest kontroversielle og for nogle yel direkte chokerende forslag,

som fremsættes i rapporten, er spørgsmålet om ejendomsretten til fostre. Som udgangspunkt tænker man sig, at forældrene (biologiske eller ej) skal have ejendomsretten til fosteret. Såfremt fosteret ligger nedfrosset i et stykke tid, nærmere bestemt maksimalt ti år, kan ejendomsretten overgå til nedfrysningsinstitutionen. Dette gælder i de tilfælde, hvor forældrene ikke ønsker at benytte sig af fosteret, men også i det bemærkelsesværdige tilfælde, hvor forældrene ikke kan enes om anvendelsen af fosteret. Perspektiverne er næppe til at overskue.

Resultatet af komiteens arbejde er vanskeligt at dømme om, da den beskæftiger sig med et emne, som er så intimt forbundet med moralske og, om man tør sige »etiske« spørgsmål, som i deres konsekvens angår grundlæggende elementer i et demokratisk samfund. Det er væsentligt, at man ikke vælger det standpunkt, som indebærer, at man overhovedet ikke vil indgå i en diskussion om anvendelsesmuligheder for kunstig befrugtning og muligvis forsøg med levende fostre, for da ville man let komme til at negere virkeligheden, om ikke andet uden for Danmarks grænser. På den anden side skal man gøre sig klart, at de udviklingsperspektiver, som lovgiver og offentlighed her skal tage stilling til, gør diskussionen om fri abort eller overhovedet eksistensen af abort til barnemad. Det er vitalt, at debatten ikke reduceres til et spørgsmål om, hvorvidt man enten er maskinstormer eller tilhænger af forskningsfriheden, for det ville være en katastrofal og fejlagtig modstilling. Dermed er diskussionens moralske og emotionelle fundament angivet.

Diskussionerne pro et contra i rapporten falder for den altovervejende del ud til fordel for hensynet til forskningen og afhjælpningen af barnløshed. Dog finder to mindretal anledning til henholdsvis helt at afvise forsøg med fostre og at afvise forsøg med fostre, som er frembragt med dette formål for øje. Der er næppe tvivl om, at den alvorligste grænse går på spørgsmålet, om man skal tillade forsøg på levende fostre eller ej. Det afgørende kvalitative spring tages samtidig med en principiel holdning (accept/afvisning) til denne grænse. Komiteens accept af den lægelige teknologiske muligheder hviler på et valg, hvor ingen kan ophøje sig selv til